

"בראשונה היה משנה שמו ושמה"

משנה:

1. הסבר מה פירוש בראשונה היה משנה שמו ושמה? שהיה כתוב אחד משני שמות שיש לו (בשם הנוהג במקום כתיבת הגט) , והוי כאילו שינה את שמו (במקום שאין מכירים את השם הנ"ל).
 2. איזה בעיה יכלה להיווצר כתוצאה משינוי השם? יוציאו לעז על הבנים שהם ממזרים. (עין שאין מכירים את השם המופיע בגט ויאמרו שאינה גרושה)
 3. מה תיקן ר"ג בכדי למנוע בעיה זו? שיהא כותב איש פלוני וכל שום שיש לו.
 4. מה פירוש "וכל שום שיש לו"? בה"ג - כותבים פלוני וכל שום וחניכה דאית לי. ר"ת - כותבים את כל השמות בפירוש.
 5. מדוע ר"ת לא רצה לומר כבה"ג? משום שיכולים לבוא לידי תקלה באדם שאין לו חניכה ונראה שהגט הנ"ל שייך למישהו אחר.
 6. היכן מדוייק בגמ' כר"ת? "בשמו שביהודה ושם גליל עמו" משמע שמפרש את שני השמות בפירוש! (ומה שכתוב בתוס' מרים דמתקריא שרה כראיה לדברי ר"ת , אינה מופיעה בגרסה שלנו בגמ' , אלא אצלנו כתוב "מרים וכל שום שיש לה" והוי ראייה לדברי הבה"ג.)
 7. כמו מי רש"י סובר כבה"ג או כר"ת? והיכן דבר זה מדוייק? כבה"ג, ומדוייק כך מרש"י דה"ה "והוא" - "אבל לא אתחזק כאן שיש שני שמות אין צריך לכתוב וכל שום שיש לו" אכן היה סובר כר"ת היה לו לכתוב "אין צריך לכתוב את השם האחר". {מהר"י בן לב}
- ### גמרא:
8. מה שצריך לכתוב "וכל שום שיש לו" הוא דווקא ש...? שמוחזק בשני שמות. (שמקום הכתיבה יודעים שיש לו עוד שם במקום הנתינה)
 9. מה הדין כשמוחזק בשני שמות ולא כתב את שניהם בגט? גט פסול.
 10. מה הדין כשמוחזק בשם אחד בלבד אבל לאחר כתיבת הגט התברר שיש לו עוד שם? גט כשר.
 11. אלו אמוראים סוברים כרב אשי? רבי מרי ורבי אלעזר.
 12. כיצד רואים ראייה לרב אשי מהברייתא? (פרט) כתוב על אדם שהיה נשוי לשתי נשים אחת ביהודה ואחת בגליל , והיו לו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל , ברישא של הברייתא כתוב שאם גירש רק באחת משמותיו אינה מגורשת , ובסיפא כתוב שאם יצא למקום אחר שלא ביהודה ולא בגליל וגירש שם באחד משמותיו הרי היא מגורשת , סתירה! ברישא כתוב שאינה מגורשת עד שיגירש בשני שמותיו ובסיפא כתוב שאפילו שגירש בשם אחד מגורשת! מתרצת הגמ' את הסתירה: ברישא מדובר שמוחזק שיש לו שני

- שמות אחד ביהודה ואחד בגליל ולכן חובה לכתוב את שניהם , אבל בסיפא שיצא להקדים
אחר אינו מוחזק שם שיש לו שני שמות , ולכן שגירש באחד מהם הרי שהיא מגורש
13. תוס' ד"ה "והוא דאתחזק"
14. מומר לעכו"ם שגירש את אשתו באיזה שם ישתמש בשם יהדות או שם של עכו"ם? (צ"ל גם את הטעם) בשם יהדות משום דחלילה לנו להזכיר שם של עובד כוכבים בתורת משה וישראל.
15. מה הדין אדם המוחזק בשני שמות וכתב רק שם חניכתו (כינוי)? מהיכן יש ראייה לכך? כתב תוס' בשם הערוך כשר אף שלא נכתב שמו המובהק. והביא ראייה מנקייה הדעת שבירושלים שהיו מסתפקים בכתיבת הגט בשם חניכתו.
16. מה קשה על הדין הקודם? ומה תירץ על כך תוס'? קשה שהרי למדנו בגמ' שאדם המוחזק בשני שמות וכתב רק אחד מהם הגט פסול. ותירץ תוס' שבגמ' מדובר שהוא מוחזק בשני שמות בשני מוקמות שונים כגון: יהודה וגליל , אז יש חשש שיבואו להוציא לעל הבנים שהם ממזרים מכיוון שלא יכירו את השם בגט , אבל שמוחזק בשני שמות במקום אחד וכתב רק שם אחד בדיעבד כשר ואפילו בחניכה בלבד אבל לכתחילה יש לכתוב את שניהם אפילו במקום אחד.
17. כיצד היו נקיי הדעת שבירושלים כותבים רק שם חניכה לאדם שמוחזק בשני שמות (אף שמוחזק בשני שמותיו במקום אחד) הרי לכתחילה יש לכתוב את כל שמותיו ורק בדיעבד מועיל? (2 תירוצים בתוס') א] שמותיהן של נקיי הדעת בירושלים היו ידועים לכל ולא היה חשש ללעז. ב] התיירו דווקא חניכה שדומה לשם כגון: משה , משויל'ה.
18. אדם המוחזק בשני שמות איזה שם נכתב ראשון בגט? השם העיקרי ראשון ושם הטפלה שני.

"אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים"

משנה:

19. מה דורשים מאלמנה בכדי לקבל את כתובתה מן היתומים? להשבע שלא קיבלה כלום מהכתובה בימי חיי בעלה.
20. מדוע היה צורך להשביע את האלמנה שלא קיבלה מהכתובה הרי יש לנו חזקה ש"אין אדם פורע בתוך זמנו" אז ודאי שלא קיבלה? מתרץ תוס' כל זה בב"ח שאין פורע תוך זמנו כיון

- שזה חוב שהוא חייב את עצמו , אבל חוב כתובה זהו חוב שבית דין מחייב אותו וטוב של האדם שהוא רוצה להפטר כמה שיותר מהר מחוב הרובץ עליו מבי"ד ולכן יש חשש שאולי פרע תוך זמנו ולכן האלמנה צריכה להשבע.
21. מה קרה לאלמנות לאחר שנמנעו מלהשביעה? (לפני תקנת ר"ג) היו מפסידות את כתובתן.
22. מה תיקן ר"ג הזקן בכדי שהאלמנות יוכלו לגבות כתובתן? ומדוע תיקן תקנה זו? שתידור ליתומים שלא קיבלה כלום. ותיקן זאת מפני תיקון דהיינו שיהיו הנשים נושאות בעלם ולא יפחדו להפסיד כתובתן.
23. תן דוגמא לסוג הנדר שהייתה האלמנה נודרת , ומי קובע על מה האלמנה תידור? כגון: שנודרת שלא תאכל מיני מזונות אם נהנתה מהכתובתה , והיתומים היו קובעים על מה תידור.
24. שם נרדף לנדר? קונם.
25. איזה תקנה נוספת תיקן ר"ג הזקן? ומפני מה תיקן תקנה זו? שהעדים חותמים על הגט מפני תיקון העולם.
26. איזו תקנה תיקן הלל? ומדוע? פרוזבול, מפני תיקון העולם.
- גמרא:
27. מה החידוש באלמנה שצריכה להשבע בכדי לגבות מיתומים , הרי דין זה ידוע לכל "דכל הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה"? אלא שהיינו חושבים שאלמנה לא תצטרך להשבע משום חינא דהיינו שהיינו אומרים שחכמים הקילו בשבועתה בכדי שיהיה חוב האנשים בעיני הנשים וירצו להתחתן איתם כשיודעות שלא צריכות להשבע , קמ"ל לא הקילו על האנשים והיא צריכה שבועה בכדי לגבות כתובתה.
28. מדוע נמנעו מלהשביעה? (הוא אמינא , ומסקנה) בהוה אמינא הגמ' אומרת זהו משום ששבועה זהו דבר חמור כמו שמבואר בסיפור בגמ' , ובמסקנה הסיבה היא שמא האלמנה תורה היתר לעצמה לקחת מנכסי היתומים במחשבה שמגיע לה בעבור טרחא שטרחה ליתומים ולא תוריד מהסכום של הכתובה , ועלולה להשבע שלא קיבלה כלום כשבועה באמת קיבלה.
29. פרט את הסיפור שממנו לומדים ששבועה זהו דבר חמור? הייתה אשה בשנת בצורת , שהפקידו אצלה דינר , והיא החביאה ואת הדינר בכד של קמח , ושכחה ממנו , ואפאה חלות , ונתנה חלה אחת לעני במקרה הדינר היה בתוכו , כשבעל הפקדון חזר לדרוש את דינרו , היא לא מצאה אותו ונשבעה שאם נהנתה מדינר משהו ימות בנה , לא עברו ימים ומת בנה בעבור השבועה שנשבעה.
30. כששמעו חכמים את הסיפור , איזה מוסר למדו ממנו? ומה מי שנשבע באמת כך קורה לו , מי שנשבע לשקר על אחת כמה וכמה.
31. אם היא נשבעה באמת מדוע נענשה? משום שבאמת נהנתה קצת מהדינר , כיון שהדינר תפס לה מקום בחלה וזה חסך לך קצת בצק.

32. אם באמת נהנתה קצת מדוע חכמים אמרו "ומה מי שנשבע באמת" הרי זה לא אמת גמלה?
מתרצת הגמ' שהכוונה שלהם הייתה כמי שנשבע באמת, כי היא שגגה בשבועה, לכן
אנס אותה שהייתה בטוחה שלא נהנתה ממנו כלום.
33. אם רואים מהסיפור ששבועה כל כך חמורה מדוע לא ניתן לומר שזוהי הסיבה שלא משבעים
את האלמנה? כיון שלפי זה היה ראוי לא להשביע אף את הגרושה, והרי קיימ"ל שכב
משביעים את הגרושה אז על כרחך שזוהי לא הסיבה.
34. מדוע נענשה בשבועתה הרי קיימ"ל ששבועה באונס/שגגה לא חייבים עליו (כלומר אינן
נחשבות לשבועת שקר)? היא נענשה בשבועה הנ"ל רק משום שהדינר היה אצלה בתורת
פקדון והיה לה להזהר ולזכור היכן הניחה אותו כדי שתוכל להחזירו ולא תגיע לידי
שבועה.
35. בזמן הזה כיצד תקנו שאלמנה תגבה כתובתה? תקנו שתקבל על עצמה חרם עם נהנתה
מהכתובה.
36. היכן אין משביעים אלמנה והיכן כן משביעים אלמנה? (פרט לפי סורא ולפי נהרדא) לפי
סורא - רב ושמואל סוברים שאין משביעים אותה בתוך בי"ד אבל חוץ לבית דין משביעים
אותה. ולפי נהרדעא - שמואל סובר כנ"ל, ורב סובר שאף מחוץ לבית דין אין משביעים
אותה.
37. "רב לא מגבי כתובה לארמלתא", לפי איזה שיטה קשה משפט זה, ולפי מי זה מסתדר
(הסבר) לפי סורא קשה משום שאמרו שרב סובר שיכולה להשבע מחוץ לבית דין, אך
מדוע שרב לא יתן לאלמנה כתובה לאחר שתשבע מחוץ לבית דין. ולפי נהרדעא מסתדר
כיון שרב סובר שאף מחוץ לבי"ד אין משביעים אותה.
38. מדוע רב לא אמר לאלמנה שתידור נדר כמו שתיתקן ר"ג הזקן ותגבה כתובתה? משום
שהנדרים היו קלים בעיני האנשים בדורו של רב.
39. אלו הבדלים יש שבועה בתוך בי"ד, לשבועה מחוץ לבי"ד? בתוך בי"ד הוי דאורייתא ויש
נקיטת חפץ ושם, ובחוץ שבועה מדרבנן בלי נקיטת חפץ. (רש"י)
40. מה רב הונא ענה לאלמנה שהגיעה אליו לגבות כתובתה? ומדוע בסוף נתן לה? שרבו רב לא
היה מגבה כתובה לאלמנה ולכן גם הוא לא יכול, והיא קפצה ונשבעה, ורב הונא נתן לה
כתובתה משום שמודה רב בקופצת.
41. אלו לשונות של שבועה מצאנו בגמ' (2) א] יהנה שם המוות באחד מבניה של אותה אשה
ב, חי ה' צבקות.
42. מדוע רבה בר רב הונא לא נתן לאלמנה אפילו מזונות? מכיון שקודם ביקשה לקבל
כתובתה, וכתובה אינה יכולה לקבל ללא שבועה, ורב ורב הונא פוסקים שאין משביעים
אותה וגם נדר לא יכולה משום דקילי נידרי בדורו של רב, ומזונות לא מקבלת משום
שפסק שמואל שאשה שתובעת כתובתה בב"ד כבר לא יכולה לקבל מזונות.
43. מה קיללה אותה אלמנה את רבה בר רב הונא? ומדוע קיללה אותו? אפוכה לכורסיה)
וכונתה הייתה שימות, או שישפל מגדולתו) וקיללה אותו משום שהחמיר עליה בשני
חומרות גם כמו רב שאין יכולה להשבע ולקבל כתובתה, וגם כמו שמואל שהתובעת
כתובתה אינה יכולה לקבל יותר מזונות.

למוד ועוד

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

מסמך

44. מה עשו תלמידיו של רבה בר רב הונא בכדי שלא יחול קללת האלמנה? הפכו את הכסו של רבה בר רב הונא. (כפשוטו של מילות האלמנה)
45. האם הועיל מה שהתלמידים עשו? לא, אפילו הכי לא איפרק מחולשיה (דהיינו לא ניצח מלהיות חולה)
46. מדוע פסק שמואל שמי שתובעת כתובתה לא יכולה לקבל מזונות? משום שמגלה דעתא בדרישת הכתובה שרוצה להנשא לאחר והוא התנה בכתובה שיתן לה מזונות כל זמן שיושבת אצלו אלמנה שהרי זהו כבודו.
47. כמו מי פסק רב יהודה? כשמואל רבו שניתן להשביע חוץ לבית דין.
48. האם גרושה יכולה לידור במקום שבועה? לא.
49. כיצד א"כ גרושתו של אחא בר הידיא נדרה שלא קיבלה מן הכתובה כלום וגבתה? שם מדובר היה בגט יבמין, ורק נתן לה גט בכדי לפוטרה מן האחים, אבל היא היתה אלמנה של אחיו, וכן יכלה לנדור.
50. שואל המהרש"א מדוע בכלל צריכה שבועה, הרי אין חשש שמא תורה היתר לעצמתי כיון שהיא זקוקה ליבום וממילא אין לה ילדים? ומתרץ שחכמים לא פלוג.

ביאורי מילים:

הדר - חזר/אחרי.	אתחזק - מוחזק.	אזלינן - הולכים.
ליה - לו.	גלופקרא	אי - אם.
לית - אין.	מעיל/טלית/שמלה/כותנת.	אילימא - אם נאמר.
לקמיה - לפני.	דאתאי - שבאה.	איני - האמנם?/באמת?
מאי - מה.	דלמא - שמא/אולי.	אית - יש.
מאי טעמא - מה הטעם.	הא - הרי.	אלמה - מדוע/ אז למה.
מה אעביד לך - מה אעשה לך?	הב - תן.	אמרי - אומרים.
נמי - גם.	הבי - תני/ הביאי.	ארמלתא - אלמנה.

נקיטנא - לקחתי.

קרו - קוראים.

תניא כוותיה - שנינו כמוך.

פורתא - קצת/מעט.

שהוו - שהיו.

תרוייהו - שניהם.

קיימי כוותך - סוברים כמוך.

שמע מינה - שומעים מכאן.

תרי - שני.